

FUJI CLASS

PROJECTPLAN IN KADER
MEERJARENPROGRAMMA
“BOUWEN OP EEN GOED FUNDAMENT”

INHOUDSOPGAVE

1	AANLEIDING	3
2	DOEL: ONTWIKKELING FUJI CLASS	4
2.1	Opzet Fuji Class	4
2.2	Doelstelling	5
3	OPBRENGST	6
4	UITVOERING	7
4.1	Ontwikkeltrajecten	7
4.2	Organisatie	7
4.3	Planning	8
4.4	Begroting en financiering	9

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Oriëntatie op beroepenwereld

BIJLAGE 2 Voorkeur opleidingsmogelijkheden

BIJLAGE 3 Profiel aankomend studenten MBO/HBO

1 AANLEIDING

Teruglopende belangstelling proces- en milieutechniek

De instroom naar de procestechnische opleidingen en beroepen is al een aantal jaren zeer gering en neemt nog verder af. Dit geldt voor geheel Nederland en voor alle opleidingsniveaus (VMBO-MBO-HBO). Meer in het bijzonder geldt dit voor de opleidingen en werkvelden op MBO- en HBO-niveau in de regio Midden-Brabant. De continuïteit van de betreffende opleidingen en de beschikbaarheid van gekwalificeerde arbeidskrachten staan daardoor onder grote druk. Maatregelen op korte termijn zijn geboden om deze situatie sterk te verbeteren.

Deze situatie staat niet op zichzelf, maar geldt voor een breed scala van technische opleidingen en beroepen¹. Er is een sterk dalende instroom bij de "harde" technische opleidingen: werktuigbouwkunde, elektrotechniek, procestechniek, installatietechniek. Dit betreft vooral de voltijdse varianten. Deze opleidingen en overeenkomstige beroepen roepen beelden op met een lage waardering, zoals

- Productie
- Uitvoering
- Intellectuele complexiteit

Veel aantrekkelijker zijn de opleidingen en beroepen die appelleren aan:

- Creativiteit
- Omgaan met mensen: zorg, dienstverlening, management
- Avontuur
- (Snel) geld verdienen.

Deze ontwikkeling wordt bevestigd door de uitkomsten van onderzoek naar de oriëntaties van aspirant-studenten op het beroepenveld. (Zie bijlage).

Belangstelling voor leer-/werktrajecten

In relatie hiermee verschuift tevens de belangstelling van voltijdse varianten naar leer-werktrajecten. Dit manifesteert zich in de groei van BBL ten opzichte van BOL in het MBO, alsook een groeiende belangstelling voor duale opleidingen in het HBO². Keuzemotieven hiervoor lijken:

- Opleiding snel uit zijn abstractie halen, wat heb ik er aan, combinatie theorie – praktijk.
- Financieel profijtelijk (: geld verdienen, minder studieschuld e.d.).

---

¹ Zie o.a. Technomonitor ITS (2000)

² Uitkomst van diverse instroomonderzoeken van Hobéon/NIPO. Nadere informatie in bijlage 2.

2 DOEL: ONTWIKKELING FUJI CLASS

2.1 Opzet Fuji Class

Samenhangend concept: de Business Class

Op grond van het voorgaande is in de regio Midden-Brabant het concept ontwikkeld van de Business Class. De Business Class krijgt gestalte in de vorm van een doorlopende leerlijn VMBO-MBO-HBO, met op alle niveaus leer-werkplekken in de praktijk van het bedrijfsleven.

Voor de ontwikkeling hiervan starten wij twee pilots:

- Fuji Class: een pilot op MBO-HBO-niveau in samenwerking met Fuji Photo Film
- De school de praktijk in – de praktijk de school in: een pilot op VMBO-niveau (met doorwerking naar MBO), in samenwerking met diverse bedrijven.

Onderwijssoort	Leerlingen-lijn	Docenten-lijn	Projectaanpak PPT (pilot)
VMBO (diverse leerwegen)	1	Docentenstages en gastdocenten (carrousel). Inhoudelijke en organisatorische afstemming VMBO – MBO – HBO	
	2		
	3 Leerlingenstage		
	4 Leerlingenstage		
MBO (BOL-4)	1 Explorerende stage		
	2 Explorerende stage		
	3 Duale opleiding		
	4 Duale opleiding		
HBO (verkorte doorstroom)	1 Duale opleiding		
	2 Duale opleiding		
	3 Duale opleiding		

Afbeelding 1 – Opzet Business Class met de twee pilots

Voor de invulling van de pilot ‘De school de praktijk in – de praktijk de school in’ verwijzen wij naar het separate projectplan.

Invulling Fuji Class

MBO

In het MBO wordt de Fuji Class voor wat het schoolgebonden deel gerealiseerd bij het ROC Midden-Brabant, College Techniek. Meer in het bijzonder betreft dit de kwalificatiestructuur van de BOL-4 opleiding Proces- en Milieutechniek. Daarbinnen geldt de volgende opbouw:

- Jaar 1 en 2: reguliere opleiding, maar wel met van meet af aan explorerende stage. Dit is niet alleen onderwijskundig van belang, maar ook vanuit wervingsoogpunt naar nieuwe instromers.
- Jaar 3 en 4: duale opleiding; 3 dagen/week bedrijf, 2 dagen/week ROC. Zowel het werk- als het leergedeelte is gericht op het behalen van de vastgestelde kwalificaties.

Het bedrijfsdeel wordt gerealiseerd bij Fuji Photo Film BV (Tilburg), alsmede wellicht een of meer andere bedrijven.

HBO

De Hogeschool Brabant, Faculteit Techniek en Natuur biedt het HBO-deel aan. Dit betreft studenten van de opleidingen Chemische Technologie, Elektrotechniek en Hogere Informatica. In dit traject leren en werken de studenten op de Hogeschool en als “trainee” bij Fuji en wellicht ook bij een of meer andere bedrijven.

Voor studenten die instromen vanuit het MBO wordt een verkort duaal HBO-traject aangeboden.

Docentenlijn

Ter ondersteuning van de Fuji Class en voor versterking van de samenhang VMBO-MBO-HBO-bedrijfsleven worden docentenstages georganiseerd van ca. 3 maanden. Leerkrachten ervaren het doorgaans als een waardevolle impuls om na jaren weer heel intensief het werkveld in te duiken. Daarnaast is het een essentiële factor om de contacten tussen school en bedrijf verder aan te halen.

Formele status

Deelnemers aan de Fuji Class zijn en blijven student van het ROC of de Hogeschool.

Dit impliceert:

- De leerling en de onderwijsinstelling zijn gehouden aan alle formele en inhoudelijke bepalingen die voor elke reguliere student gelden. De studenten worden aangemeld en geregistreerd bij de onderwijsinstelling.
- De studentenstatus is voorts de basis voor reguliere bekostiging van de onderwijsinstelling en dito financiële faciliteiten voor de leerling.

In het project wordt nog onderzocht of en zoja onder welke condities het meerwaarde biedt om de studenten (voor het duale deel) de formele status van werknemer te geven, met alle reguliere rechten en plichten van dien voor werknemer en werkgever.

2.2 Doelstelling

Hoofddoel

Hoofddoel is het realiseren van een pilot Fuji Class bij Fuji Photo Film (en mogelijk andere bedrijven) met ingang van september 2002, bij met circa

- 24 studenten ROC Midden-Brabant BOL 4 Proces- en milieutechniek.
- 15 HBO-studenten ('trainees') Hogeschool Brabant Chemische Technologie, Elektrotechniek en Hogere Informatica.

Afgeleide doelen

Afgeleide doelen zijn:

- Betere inhoudelijke aansluiting tussen beide onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven door uitwisseling en samenwerking ten aanzien van de inzet van leer materiaal en docenten.
- Overdraagbaar maken van het Fuji-Classconcept en bijbehorende hulpmiddelen naar andere bedrijven in de regio.

3 OPBRENGST

Het project leidt tot de volgende opbrengsten:

Onderwijsprogramma

Een programma voor duaal MBO en HBO met leermaterialen en andere hulpmiddelen:

- Inhoud (van zowel het schoolgebonden deel als het bedrijfsgebonden deel)
- Wijze van toetsing (: competentiegericht, op basis van portfolio-analyse³)
- Organisatie

Docentenstages en carrousel

In totaal vier docentenstages op niveau MBO-HBO van elk drie maanden, inclusief bijbehorende materialen en hulpmiddelen (: draaiboek) en andere ondersteunende documentatie.

Naast de docentenstages worden ook enkele zogeheten carrousel gerealiseerd. Een carrousel is een uitwisselingsconcept waarin docenten gedurende korte tijd in en bedrijf werkzaam zijn en bedrijfsmedewerkers in de onderwijsinstelling. Beiden brengen hun eigen specifieke expertise in, zoals

- docenten: ontwikkeling plannen voor opleiding en scholing
- medewerkers bedrijfsleven: praktijkinformatie, cases en dergelijke.

Wervingscampagne

De promotie van de Fuji Class richt zich op zowel de beoogd instromers zelve als hun belangrijkste influentials: ouders, decanen, en studenten op open dagen. De promotie geschiedt vooral via voorlichtingsbijeenkomsten en wordt ondersteund met advertenties en pr-materiaal (: folders, website). De aanpak is vastgelegd in een communicatieplan, dat in de komende jaren wordt bijgesteld en aangevuld op basis van voortschrijdend inzicht.

Inschrijving van 40 studenten

De werving is gericht op inschrijving van circa 40 studenten in de Fuji Class:

- 24 MBO
- 15 HBO.

Draaiboek

Ter ondersteuning van de overdracht van het concept van de Fuji Class naar andere bedrijven wordt een draaiboek ontwikkeld met daarin de belangrijkste bouwstenen:

- Formele opzet Fuji Class
- Projectaanpak
- Model-overeenkomsten
- Aanbevelingen, "do's en dont's".

---

³ Hierbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de Competentiemonitor die onder auspiciën van OVP is ontwikkeld.

4 UITVOERING

4.1 Ontwikkeltrajecten

De ontwikkeling van de Fuji Class geschiedt langs drie parallelle trajecten:

Werving

Dit traject omvat de volgende activiteiten:

- Ontwikkeling communicatieplan (voorlopig, definitief)
- Voorlichting aan verschillende doelgroepen; ondersteunende publiciteit (advertenties, events)
- Feitelijke aanmelding en inschrijving.

Opleiding

- Uitwerken van het inhoudelijke en organisatorische opleidingsplan voor de verschillende onderdelen van de Fuji Class (zie afbeelding 1), incl. de bijbehorende docentenstages.
- Operationele invulling.

Infrastructuur

- Uitwerken van een realisatieplan voor de fysieke inrichting van de leer-/werkplekken voor studenten en docenten bij Fuji.
- Praktische realisatie hiervan.

Complementair hieraan vinden op het niveau van stuurgroep en projectleiding de volgende activiteiten plaats:

- Vaststellen communicatieplan, opleidingsplan, realisatieplan
- Terugkoppeling naar ROBO's c.q. andere bedrijven en branches

4.2 Organisatie

Voor de uitvoering van dit speerpunt vormt iNDEX een stuurgroep, bestaande uit:

- vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen op de verschillende niveaus
- vertegenwoordigers van Fuji en eventueel ander bedrijven/ROBO
- Landelijk orgaan VAPRO
- iNDEX Technocentrum.

De stuurgroep stuurt de projectleider en de verschillende werkgroepen aan.

De projectleider neemt als adviseur deel aan de vergaderingen van de stuurgroep. Hij/zij heeft de operationele verantwoordelijkheid voor de voortgang van het speerpunt binnen de vastgestelde kaders. Voor de uitvoering van zijn of haar werkzaamheden onderhoudt de projectleider primair contact met enerzijds afzonderlijke stuurgroepleden, anderzijds met de werkgroepen en andere relevante functionarissen.

De werkgroepen bestaan primair uit medewerkers vanuit onderwijs en bedrijfsleven. Hun belangrijkste taak is het uitwerken van de aanpak op hun specifieke terrein (werving, opleiding, infrastructuur) en het vervolgens zorg dragen voor de feitelijke realisatie hiervan.

4.3 Planning

	ACTIVITEIT	2001												2002											
		j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
1	Werving																								
1.1	Ontwikkeling communicatieplan																								
1.2	Voorlichting aan doelgroepen																								
1.3	Ondersteunende publiciteit																								
1.4	Aanmelding/inschrijving																								
2	Opleiding																								
2.1	Ontwikkeling opleidingsplan																								
2.2	Operationele invulling																								
3	Realisatie infrastructuur																								
3.1	Uitwerken realisatieplan																								
3.2	Praktische realisatie																								
4	Stuurgroep, projectleiding																								
4.1	Vaststellen detailaanpak communicatie, opleiding, infrastructuur																								
4.2	Vaststellen exploitatie Fuji Class																								
4.3	Draaiboek Fuji Class																								
4.4	Terugkoppeling andere bedrijven, ROBO																								
5	Uitvoering Fuji Class																								
5.1	Leer-werktrajectenstudenten																								
5.2	Docentenstages /carrousels																								

Afbeelding 2 - Planning voorbereiding en uitvoering Fuji Class

Zoals uit de planning naar voren komt kan het speerpunt niet binnen 2003 worden afgerond. Dit houdt vooral verband met de synchronisatie met de jaarlijkse werving en inschrijving van studenten.

BIJLAGE BIJ PROJECTPLAN ONTWIKKELING FUJI CLASS

KENMERKEN DOELGROEP

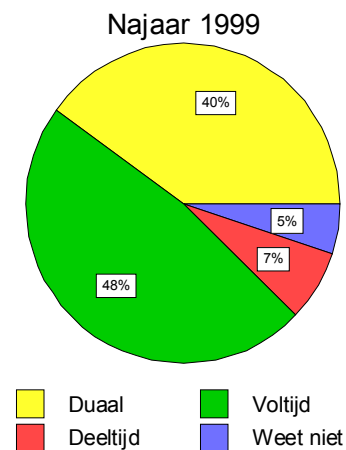
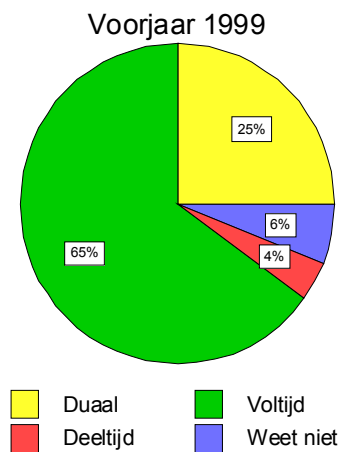
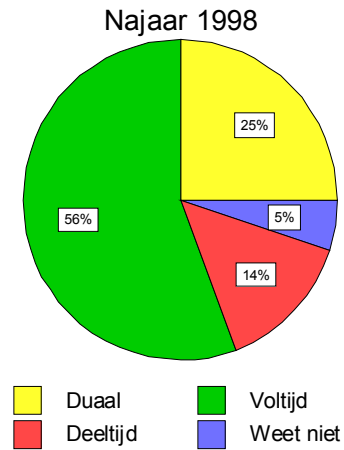
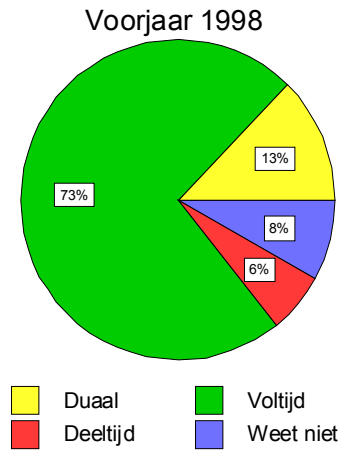
BIJLAGE 1 - ORIENTATIE OP BEROEPENWERELD

Resultaten onderzoek onder 280 havo- en vwo-scholieren (CrossPoints BV en PCM Landelijke Dagbladen Advertentiebedrijf, 1999). Centrale vraag van dit onderzoek was: welke oriëntaties hebben aspirant-studenten op de beroepenwereld? Enkele relevante resultaten zijn hieronder weergegeven:

1	Leerlingen waarden onderstaande aspecten van het werk (schaal 1-5):		
	nieuwe mensen ontmoeten	3,7	
	status	3,0	
	maatschappelijke relevantie	3,2	
	plichtbesef	3,0	
	hoogte van het salaris	3,7	
	zelfverwezenlijking	3,8	
2	Functies die leerlingen later willen bekleden (in %):		
	onderzoek en ontwikkeling	17,8	
	productie	2,7	
	controle	2,3	
	logistiek	1,2	
	inkoop, verkoop, pr en marketing	6,6	
	personeel en organisatie	10,8	
	administratie	0,4	
	leidinggevend	39,8	
	zelfstandig ondernemer	18,5	
3	Sectoren waarin leerlingen later willen werken (in %):	jongens	/ meisjes
	recreatie	3,4	/ 3,2
	arbeid en economie	27,7	/ 13,4
	kunst, cultuur en wetenschap	9,2	/ 12,7
	staat en veiligheid	4,2	/ 7,0
	opvoeding en onderwijs	3,4	/ 7,6
	informatie en communicatie	20,2	/ 10,8
	infrastructuur en transport	1,7	/ 0,6
	gebruiksvoorwerpen en apparaten	2,5	/ 0,6
	energie en grondstoffen	0	/ 0,6
	natuurlijke omgeving	0,8	/ 3,8
	gezondheid en zorg	10,1	/ 29,3
	kleding	0,8	/ 1,3
	gebouwen	4,2	/ 1,9
	voeding	0,8	/ 0

BIJLAGE 2 – VOORKEUR OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN

In onderstaande figuren zijn de resultaten aangegeven van vier onderzoeken onder eindexamenleerlingen van vo, mbo en onder eerstejaars studenten die Hobéon en NIPO in 1998 en 1999 hebben uitgevoerd en waarbij één van de vragen luidde: Indien het aantal opleidingsmogelijkheden in het hoger beroepsonderwijs wordt uitgebreid, waar gaat dan jouw voorkeur naar uit?

BIJLAGE 3 – PROFIEL AANKOMEND STUDENTEN MBO/HBO

Op basis van diverse onderzoeken (Hobéon/NIPO, AXIS, Psyma) kan het profiel van aankomend studenten als volgt worden geschetst. (Volgorde betrekkelijk willekeurig).

1. De studenten hebben het gevoel dat het nu interessanter gaat worden, meer toegespitst op het latere beroep en het “echte” leven in de praktijk.
2. De studenten werken gedeeltelijk al, maar leren door om hogerop te komen. Bovendien: waarom zou je je studiefinanciering niet benutten.
3. Overigens: de studenten willen wel leren (om hogerop te komen), maar dan wel zo efficiënt mogelijk om tijd over te houden voor sociale contacten, beweging/sport en reizen.
4. De studenten willen meer zelfstandigheid maar vrezen anderzijds ook de vrijheid, omdat ze zichzelf al een beetje hebben leren kennen. (“Als ik geen controle heb, doe ik niets”.)
5. In relatie hiermee: de studenten zoeken de bevestiging dat ze een nieuwe, volwassen fase ingaan, maar zijn ook vaak onzekerder of het allemaal gaat lukken.

Door de grote hoeveelheid informatie over opleidingen hebben aankomend studenten vaak het gevoel door de bomen het bos niet meer te zien. Daardoor krijgen in de uiteindelijke selectie van opleidingen de volgende factoren een groot gewicht:

6. Brede opleiding, zodat je nog alle kanten op kunt.
7. Eén van de bezochte scholen/opleidingen
8. Een school/opleiding die dichtbij gevestigd is of gemakkelijk bereikbaar via openbaar vervoer (: dan hou je tijd over voor leuke dingen)
9. Een school/opleiding, die vrienden ook kiezen of waar al vrienden of broers/zussen op zitten.

Conclusie opleiding

Bied een professionele opleiding qua uitstraling (aspiratieniveau: professioneel middenkader) die uitgaat van “volwassenheid” (beroepskenmerken), dus:

- (Keuze)vrijheid
- Maar ook voldoende, rechtvaardige, efficiënt begeleiding
- Met duidelijke, harde beoordelingsmomenten.

Conclusie werving

Alle potentiële studenten willen het liefst “van twee walletjes eten”:

- Ruimte om van hun jeugd te genieten: plezier, fysieke en sociale behoeften nu
- Aanpassing aan/voorbereiding op later: garantie op een rijke/plezierige toekomst

Betekent voor de werving van de opleiding:

- Veel ruimte voor sociale activiteiten, contacten met medestudenten, (iets van buitenland zien?), flexibiliteit

Maar ook:

- Stokken achter de deur via toetsen en zelfcontrole, persoonlijke begeleiding, werkgroepen naast individuele prestaties, combinatie theorie-praktijk hoog slagingspercentage, baangaranties, buitenlandse praktijk?

Ofwel: de opleiding is leuk en biedt veel ruimte voor ontplooiing, maar is niet voor iedereen, stelt iets voor, je moet er wat voor doen.